

Landsortens såsædssystem

Hvordan gør jeg som avler eller møller?

Medlemskab

For at dyrke eller formale Landsortens sorter skal du være virksomhedsmedlem af Landsorten. Indmeldelse sker på: **www.landsorten.dk**

Medlemmer betaler hvert år en afgift der dækker forædling og Landsortens formidling af såsæden:

Afgifterne er:

- Ha-afgiften
- Mølleafgiften

Foreningen fastlægger hvert år et beløb, der skal betales pr. ha for dyrkning af Landsortens sorter og pr. kg korn der forarbejdes af landsortens sorter. De aktuelle afgiftssatser findes på hjemmesiden.

Senest d. 20. maj indmeldes på hjemmesiden det tilsåede areal med vår- og vinterafgrøder og årets forarbejde mængde korn. Avler og mølle vil herefter modtage en faktura fra Landsorten på den afgift som svarer til dyrkede ha og forarbejdet kg. korn af Landsortens sorter.

Formidling af såsæd

Interesserede medlemmer, som ønsker at købe Landsortens såsæd, kan henvende sig til Landsortens såsædskoordinator, som henviser til avler af såsæd:

Bjarne Hansen: mobil 42 51 34 41, mail: bjarne@landsorten.dk

Avlere, som ønsker at sælge Landsortens såsæd, kan ligeledes kontakte såsædskoordinatoren for kvalitetssikring og godkendelse af såsæd.

Ved køb

Køber indgår selv en aftale med sælger om pris og hvordan betaling og logistik foregår. Der findes vejledende priser for såsæd på Landsortens hjemmeside: www.landsorten.dk

1. Registreret såsæd

- Køb af større mængder såsæd (~ >500 kg.) skal i flg. aftale med Landbrugsstyrelsen være registreret såsæd.
- Landsorten står for opformeringen og registreringen heraf. Såsædens kvalitet er beskrevet nedenfor.

2. Såsæd til forsøg og afprøvning

- Køb af mindre portioner (~ < 500 kg.) såsæd formidlet gennem Landsorten til forsøg og afprøvning kræves ikke at være registreret.
- De såsædspartier, som Landsorten formidler heraf, skal så vidt muligt leve op til Landsortens kvalitetskrav herfor. Er dette ikke muligt, fremgår det af såsædens deklarerings.
- Ordningen egner sig ud over til forsøg og afprøvning også til, at køber står for opformering af egen såsæd eller til dyrkning af specielle sorter til nichemarkeder.

Ved salg

Fremgangsmåden for kvalitetssikring og godkendelse af de 2 typer af såsæd er forskellig.

1. Registreret såsæd

- Fremavlere indgår aftale med såsædskoordinatoren om sorter og arealer til registrering inden 1. maj.
- For arealer til registreret såsæd skal oplyses:
 1. **Avlers CVR nr. og økologi aut. nr.**
 2. **Sorts- eller populationsnavn.**
 3. **Antal ha.**
 4. **Mark nr.**
- Landsorten udfører et marksyn i juni-juli måned af alle fremavlsmarker. Dette er både for at have en god dialog om fremavlsprocessen og for at sikre sig, at marken overholder kvalitetskravene.
- Landbrugsstyrelsen kan stikprøvevis gennemføre kontrolbesøg i marken.
- Efter høst og nedtørring gennemfører Landsorten en prøveudtagning. Prøven skal sikre og dokumentere, at såsæd overholder Landsortens kvalitetskrav og Landbrugsstyrelsens. Lever såsæden op til Landsortens kvalitetskrav, er Landbrugsstyrelsens krav også overholdt.
- Såsædsadministrator formidler til fremavler om såsæden overholder kvalitetskravene. Først når partiet er godkendt, kan såsæden sælges som registreret.

2. Såsæd til forsøg og afprøvning

- Fremavlere indmelder såsæd til såsædskoordinatoren senest 15 juli. Her skal oplyses:
 1. **Avlers CVR. nr. evt. økologiaut. nr.**
 2. **Sorts- og populationsnavn**
 3. **Forventet kg såsæd**
- Såsædsadministrator udfører evt. et marksyn og sørger for, at der efter høst og nedtørring udtages prøver til analyse. Dette for at sikre og dokumentere at såsæden lever op til kvalitetskravene.

Ved salg af såsæd skal fremavleren altid sørge for, at følgende dokumenter medfølger:

- Partidokumentation
- Udsædsfølgeseddel
- Ved levering med fragtmand også fragtfølgeseddel

Link til partidokumentation og skabelon til udsædsfølgeseddel kan findes på Landsortens hjemmeside. Såsæd til forsøg og afprøvning kan omsættes mellem medlemmer uden Landsortens kvalitetssikring, men det skal deklareres på udsædsfølgesedlen, hvis såsæden ikke lever op til Landsortens kvalitetskrav.

Vigtige datoer

1. maj

- Sidste frist for at indmelde arealer til registreret såsæd

20. maj

- Sidste frist for at indmelde det samlede tilsåede areal og årets forarbejdede mængde korn

1. juni - 30. juli

- Marksyn af alle fremavlsmarker til registrering

15. juli

- Sidste frist for at indmelde såsæd til forsøg og afprøvning

Kvalitetssikring af såsæd

Landsorten har en række kvalitetskrav til såsæd. Disse krav har tre formål:

1. Sikre Landsortens fremtidige såsædsproduktion, ved at forebygge opformering af udsædsbårne sygdomme og problemukrudt
2. Sikre at køber får såsæd af god kvalitet
3. Sikre at lovkravene for registreret såsæd bliver overholdt

Kvalitetskrav

Kravene gælder for både registreret såsæd og for såsæd til forsøg og afprøvning og de gælder for hvede, spelt, durum, emmer, byg og havre. Kravene for R1 er målrettet såsædsproduktion og har derfor lavere toleranceværdier. R2-kvalitet er målrettet såsæd til "brugskorn". Bruger man egen udsæd anbefales det at følge R1-kravene.

De fleste af disse krav er også lovkrav til certificeret såsæd, men enkelte steder har Landsorten specielle kvalitetskrav. Eksempelvis er der minimumskrav til kernestørrelse, fordi dette kan begrænse udsædsbårne sygdomme, og fordi det kan have betydning for kernerens konkurrenceevne og udbytte. Dette er vigtige faktorer i et økologisk såsædssystem som Landsortens, og derfor er dette krav prioriteret.

Herudover vurderes ukrudtsproblemer i marken ved marksyn, og dele eller hele marken kan kasseres ved højt ukrudtstryk

1

Dette kan fraviges, men skal i så fald angives på sækken

2

1

2

	R1	R2
Renhed	99.6 %	99.6 %
Ukrudt, frø/kg	0 flyvehavre/kg 0 giftig rajgræs/kg 1 vikke/kg 3 kiddike/kg	0 flyvehavre/kg 0 giftig rajgræs/kg 5 vikke/kg 3 kiddike/kg
Fremmedarter (korn)	1 pl./50 kvm 2 kerner/kg	2 pl./50 kvm 7 kerner/kg
Spireevne	95 %	95 %
Forfrugt	Ikke korn eller majs	Ikke korn eller majs
Afstand til andre afgrøder	0,5 meter eller klart markeret grænse – eksempelvis et skel	0,5 meter eller klart markeret grænse – eksempelvis et skel
Vandindhold	Vintersæd: 15 % Vårsæd: 14 %	Vintersæd: 15 % Vårsæd: 14 %
Udsædsbårne sygdomme	<u>Byg</u> Bygbladplet: 15 % Stribesyg: 0 % Fusarium ■ Vinterbyg: 15 % ■ Vårbyg: 30 % Nøgenbrand: 0 % <u>Hvede, spelt, durum og emmer</u> Hvede brunplet: 5 % Fusarium: ■ Vintersæd: 15 % ■ Vårsæd: 30 % Stinkbrand: 0 sporer/g <u>Havre</u> Fusarium: ■ Vinterhavre: 15 % ■ Vårhavre: 30 % Nøgen havrebrand: 0 sporer/g	<u>Byg</u> Bygbladplet 15 % Stribesyg: 5 % Fusarium: ■ Vinterbyg: 15 % ■ Vårbyg: 30 % Nøgenbrand: 2 % <u>Hvede, spelt, durum og emmer</u> Hvede brunplet: 5 % Fusarium: ■ Vintersæd: 15 % ■ Vårsæd: 30 % Stinkbrand: 0 sporer/g <u>Havre</u> Fusarium: ■ Vinterhavre: 15 % ■ Vårhavre: 30 % Nøgen havrebrand: 10 sporer/g
Sklerotier/meldrøjer	3/kg	3/kg
Lejesæd	Områder med lejesæd fra-skæres	Områder med lejesæd fra-skæres
Kernestørrelse	Minimum 2,5 mm.	Minimum 2,5 mm.

